

29:2

I samband med ett för orten ovanligt kraftigt regnväder har översvämning inträffat i källaren på fastighet som anslutits till den allmänna va-anläggningen. Fastighetsägarens yrkande om skadestånd av kommunen på grund av påstådd försumelse av underhållet av det allmänna avloppsledningsnätet har ogillats.

C.L. ägde en stadsäga i Västerås. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är ansluten till denna. Fastigheten är belägen öster om korsningen Förstadsvägen-Frihetsvägen i västra delen av Västerås tätort. Frihetsvägen och Förstadsvägen är belagda med grus och försedda med rännstensbrunnar, anslutna till i vägarna befintligt, kombinerat ledningsnät för spill- och dagvatten. I Förstadsvägen löper avloppsledningen från Stadshagsvägen i sydostlig riktning mot Köpingsvägen. Ledningen är försedd med en nedstigningsbrunn mellan Stadshagsvägen och Frihetsvägen och en nedstigningsbrunn i envar av Förstadsvägens korsningar med Frihetsvägen, Idrottsvägen, Fullerövägen, Birgittavägen och Köpingsvägen. Avloppsledningen har en diameter om 225 mm i Förstadsvägen och en diameter om 375 mm i dess fortsättning i Köpingsvägen. – C.L:s fastighet är bebyggd med en villa i två plan jämte källare. I källaren finns två avloppsbrunnar. Avloppet är anslutet till den kombinerade spill- och dagvattenledningen i Förstadsvägen på sträckan mellan Frihetsvägen och Idrottsvägen. -- 24.6.1971 föll stora mängder regn bl a över det område där C.L:s fastighet ligger. Sålunda uppmättes för Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Instituts räkning vid en mätplats belägen omkring fyra km nord-nordost om C.L:s fastighet, mellan klockan 17.00 och 18.55 en regnmängd om 28,7 mm. Vidare uppmätte en privatperson på sin fastighet belägen i närheten av C.L:s under eftermiddagen samma dag 43 mm regn. Ytterligare tre, personer bosatta i den nordvästra delen av Västerås tätort uppmätte vid privata mätningar mellan 46 och 50 mm regn. -- I samband med regnvädet trängde vatten från avloppsledningen i Förstadsvägen upp genom golvbrunnarna i C.L:s källare. Vattnet steg på vissa ställen till en höjd av 15 cm över källargolvet. Skador uppkom därvid på byggnaden och på lösöre som förvarades i källaren. -- Vid inspektion av avloppsledningen i Förstadsvägen och Köpingsvägen efter regnvädet 24.6.1971 påträffades mellan nedstigningsbrunnarna uppströms C.L:s fastighet 150 liter grus och nedströms fastigheten i Köpingsvägen 300 liter sand och grus. Mellan nedstigningsbrunnarna i Förstadsvägen på sträckan Frihetsvägen-Köpingsvägen påträffades mindre kvantiteter grus och sand.

C.L. yrkade förpliktande för kommunen att till honom utge ersättning med 100 kr för täckande av vissa vid översvämningen uppkomna skador. Såsom grund för sitt anspråk anförde han följande: Under regnvädet har vattenströmningen i avloppsledningen hindrats av det grus och den sand som fanns i ledningen i bl a Köpingsvägen. Detta har haft till följd att baktryck uppstått, varvid vatten trängt in i C.L:s källare. Enligt 12 § 3 st va-lagen är kommunen skyldig att underhålla den allmänna va-anläggningen och i övrigt sörja för att den på tillfredsställande sätt fyller sitt ändamål. Kommunen har brustit härutinnan genom att inte utöva en med hänsyn till de särskilda förhållandena i området tillräckligt noggrann kontroll av den kombinerade ledningen i Förstadsvägen-Köpingsvägen samt därigenom

vållat översvämningen och därvid uppkomna skador. Med särskilda förhållanden avses dels att vägarna i området är belagda med grus, dels att kraftig tillrinning av vatten sker från Narvavägen längs Stadshagsvägen och Frihetsvägen mot Förstadsvägen. Kommunen borde genom personal som arbetar på platsen ha känt till problemen kring Förstadsvägen.

Kommunen bestred skadeståndsskyldighet under påståendet att kommunen, som inte känt till och inte heller bort känna till några särskilda problem med avloppsförhållandena i området kring Förstadsvägen, underhållit ledningen i normal omfattning samt att översvämningen orsakats av det häftiga regnvädret. -- Kommunen anförde: Det vitsordas att vatten strömmat upp i C.L:s källare på grund av att baktryck uppstått i avloppsledningen i Förstadsvägen-Köpingsvägen. Anledningen härtill var dock att det föll så mycket regn ifrågavarande dag att avloppsledningen, som i Förstadsvägen är dimensionerad för regn av en intensitet som statistiskt förekommer endast en gång vart annat år, inte förmådde leda bort vattnet. Enligt besked från Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut förekommer regn av den intensitet som officiellt uppmättes 24.6.1971 endast en gång på 20-30 år. Med hänsyn till resultaten av privata mätningar 24.6.1971 torde den verkliga regnmängden över de västra delarna av tätorten ha varit väsentligt större än den officiellt uppmätta. Oavsett om ledningen varit ren eller ej hade det blivit översvämning. Den kvantitet grus och sand som påträffades i ledningen fördes till övervägande del dit vid regnvädret. Kommunen slamsuger rutinmässigt alla rännstensbrunnar en gång om året efter snösmältningen. Arbetet avslutas fram emot sommaren. Gatukontorets renhållningslag inspekterar brunnarna en gång i veckan. Efter kraftiga regn slamsuges de brunnar där problem erfarenhetsmässigt uppkommer. Avloppsledningarna däremot rensas inte rutinmässigt. Där särskilt stora olägenheter förekommer vidtages emellertid särskilda åtgärder, såsom installation av slamavskiljare och förstärkt driftkontroll. Kommunen har saknat all kännedom om att särskilda problem skulle ha förelagat med ledningen i Förstadsvägen och att ytvatten runnit från Narvavägen till Förstadsvägen.

Va-nämnden yttrade:

Mellan parterna är ostridigt att ifrågavarande översvämning inträffat till följd av att baktryck uppstått i den allmänna avloppsledningen i Förstadsvägen-Köpingsvägen, varvid vatten därifrån trängt upp i C.L:s källare. C.L. har gjort gällande att trycket i ledningen uppkommit på grund av att det redan före översvämningstillfället funnits grus och sand i ledningen som hindrat vattenflödet i denna och att någon översvämning inte skulle ha inträffat om ledningen varit fri från hinder.

Det underhåll och den tillsyn som kommunen ägnat rännstensbrunnarna och ledningsnätet i området får under normala förhållanden anses tillfyllest för att förhindra att sand och grus föres in i avloppsledningarna. Någon översvämning har inte tidigare inträffat i C.L:s fastighet. Med hänsyn härtill och då sand och grus i nämnvärda kvantiteter erfarenhetsmässigt inte införes i en avloppsledning annat än vid mycket häftig vattenströmning talar övervägande sannolikhet för att i ledningen i Förstadsvägen-Köpingsvägen påträffad grus och sand i allt fall till väsentlig del förts dit med de ovanligt stora regnmängder som 24.6.1971 föll över de västra delarna av Västerås tätort.

Intensiteten av regnet

24.6.1971 har motsvarat vad som statistiskt förekommer endast en gång på cirka 20-30 år. Avloppsledningen i Förstadsvägen är såvitt upplysts dimensionerad för att kunna avleda det vatten som tillföres ledningen vid regn av den intensitet som förekommer en gång vartannat år. Vid regnvädet 24.6.1971 tillfördes ledningen sålunda avsevärt mycket mer vatten än den förmådde avleda. När ett avloppssystem av ifrågavarande slag tillföres mer vatten än det kan avleda uppstår - oavsett om ledningarna är fria från hinder eller ej - tryck i systemet varvid vatten tränger upp från huvudledningen i anslutna ledningar och källaravlopp som ej varit avstängda. Även om, såsom C.L. hävdar, huvuddelen av påträffad sand och grus funnits i ledningen redan före översvämningstillfället, hade detta förhållande sålunda inte haft någon inverkan på händelseförloppet.

Vid angivna förhållanden finner Va-nämnden inte utredningen i målet ge stöd för C.L:s påstående att översvämningen inträffat till följd av att kommunen brustit i sin skyldighet att underhålla den allmänna va-anläggningen. C.L:s talan kan därför inte vinna bifall.

Va-nämnden ogillade C.L:s talan.

Beslut: 1975-05-23, BVA 28

Mål nr: VA 116/73

Litteratur: prop. 1970:118 s. 137 och 153

Bouvin-Hedman s. 86 f och 162 f